

**AUTORSKÉ PRÁVA NA HRY SÚ VYHRADENÉ. ŽIADEN TEXT NESMIE BYŤ
POUŽITÝ NA ĎALŠIE ŠÍRENIE BEZ PREDCHÁDZAJÚCEHO PÍSMENNÉHO
SÚHLASU AUTORA.**

All right reserved.

*Vynechali sme niektoré strany a v prípade, že chcete s textom pracovať a ďalej ho šíriť,
ozvite sa nám, prosím mailom: tichoaspol@gmail.com. Ďakujeme za pochopenie.*

Jana Bodnárová: KOLÍSKY

/jednoaktovka podriadená princípom performancie/

OSOBY:

ŽENA

MUŽ

STARÁ ŽENA

KOJENEC

NEVESTA

ŽENÍCH

SVEDOK

Scény sú založené na minimalizme a takmer statickosti. Pohyb je mierny, akoby spomalený. Súvisí to s koncepciou času tejto hry. Čas nie je reálny- scény môžu byť preexponované dlhé. Sú ako obrazy – fotografie, ktoré skrývajú kód.

Mladá žena sedí na okraji javiska. Vedľa nej meravo stojí muž a vysoko nad hlavou drží dieťa – môže to byť mechanická bába s naprogramovanými pohybmi a zvukmi. Dieťa je nahé, len na krku má krvavo červený náhrdelník z morského korálu ako nosí v niektorých renesančných obrazoch novonarodený Kristus. Červený náhrdelník je symbol jeho budúcej smrti. Žena je oblečená v rifľovej minisukni, tričku a bagandžiach. Vyhrnie si tričko, muž jej k odkrytému prsníku podá dieťa. Žena kojí a po dlhom čase začne ticho spievať:

ŽENA : Medzi ovečkami a sivým somárikom

spi, spi, spi malé dieťaťko s jemným snom.

Slama zvoní, na bielom koni poletíš k oblakom.

Medzi ovečkami a sivým somárikom

spi, spi, spi malé dieťaťko s jemným snom.

Počuť enormne zosilnené prehĺtanie pri saní, rýchly dych a občasné spokojné zvuky kojenca. Javisko za ženou je plné rozvešaných plienok. Žena pri kolení uprene pozerá do hľadiska. Potom zavrie oči a hlava spiacej pomaly sklzáne na hlavu tiež uspaného, nasýteného dieťaťa. Teraz potichu spieva muž. Podobne ako jeho žena má oblečenie squatera. Melódia Piesne piesní môže vychádzať z flámskej hudby 16. storočia:

MUŽ : „Aká si krásna a aká úchvatná, och, moja milovaná medzi ľúbeznými.

Tvoja postava je podobná palme a tvoje prsia sú ako hrozná.

Tvoja hlava je ako vrch Carmel a tvoja šija ako veža zo slonoviny.

Pod', milovaná, pod'me na vidiek. Pozrieme, či kvety priniesli úrodu, či rozkvitol granátovník a ja ti dám svoje láskanie.“

Scéna je postupne osvetľovaná čoraz sporejším svetlom, napokon je v šerosvite - ako na nočnej ceste, ktorú osvetľuje iba mesiac.

TMA.

Po rozsvietení sú plienky, ktoré v niekoľkých radoch visia vedľa seba a za sebou, postupne rozhrnuté ako opona. Vzadu na javisku je stôl plný chaosu riadov a jedál, aké dostať vo fast foodoch. Oproti sebe sedia muž a žena. Muž si leje kečup na hamburger. Reve hudba, nejaký meinstrímový hit. V televízore vidno reality show. Muž ju útržkovito komentuje. Plač dieťaťa z diaľky. Muž kričí:

MUŽ: Kurva! Nech je už konečne ticho! V noci reve, cez deň reve... Rob s deckom dačo!

Žena si zapáli cigaretu a vyloží nohy na stôl:

ŽENA: A čo?! Si jeho foter, nie? Rob s ním konečne niečo aj ty! Chod' sa naň pozrieť. Mám z toho behania kľčové žily. Možno mu iba vypadol cumeľ. Vieš čo? Daj mu do rúk mobil. Najradšej sa hrá s mobilom. Alebo má zas dačo v plienke. Vytras tie hovienka. Ja som decku v noci aspoň dávala obklady. Celý bol ako v ohni. Ty si chrápal ako prasa.

MUŽ: Ty si ale sprostá sviňa! A kto štyri noci v týždni rozváža voňavý chlebiček a chrumkavučké pečivo do obchodov? Pre dobre živené paničky? Hádam ty? A kto vám nosí domov toto žrádlo, há? Ved' kvôli decku nezarábaš prachy!

ŽENA: Idiot! Zadas sa! A decko pije iba moje mlieko. Moje! Moje! Moje! A ešte raz moje!

MUŽ: Ved' už máš cicky ovisnuté ako stará baba. Bude ma to stáť plastiku.

ŽENA: Cynik, cynik, cyníííík...

MUŽ: /zapáli si cigaretu, hltavo fajčí/ Neziap na mňa! A chod', vravím ti! Chlapec sa zadusí od revu. Ale neopováž sa tam s cigaretou! Si jeho matka. Konečne už to decko nemaj u prdele! A daj mu do rúk ten mobil. Fakt sa najradšej hrá s mobilom.

TMA

Pomalé rozsvecovania ako za ružového úsvitu. Žena kúpe dieťa v priehľadnej plastikovej vaničke položenej na dlážke. Potom strháva plienky zo šnúry, dáva ich na zem, zabaľuje do nich dieťa, stále ho pritom blažene ovoniava. Potom bielemu uzlíčku spieva:

ŽENA: Môj stehlík, lístok papradia,
zadžabaný vrabček z predmestia,
už spia puky na kvetoch,
už spia hviezdičky,
spadli ti na vlasy,
spi, spi môj maličký

A teraz šup! Do postele. Tvoj otec príde nacucaný vodkou. Bude z neho ťahať ako zo suda. Opije aj teba tým svojím ožratým dychom. Vyloží si ťa na plece ako húseničku. Bože! Raz mu spadneš na dlážku! Veď tu nie je mach! Všade sprosté kachličky! Dokaličí ťa! Celkom zmrzačí. Budeš iba taký kriplík. Kriplíček. /maznavo/ Teraz si čistučký. Umyla som ťa fialkovým mydlom. Aáách! Nič sa nedá robiť! Musím ťa naučiť byť iným.
A ty fakt nebudeš ako chlapi v tomto paneláku!

Dieťa položí vedľa vaničky. Potom si do nej namočí svoje vlasy a pomaly ich umýva. Zavinie si vlasy do plienky ako do turbana, ľahne si na dlážku a na seba položí dieťa, tiež zabalené v plienkach.

TMA

Na scéne sedí stará žena, oblečená v štýle balkánskych starien a spieva balkánsku uspávanku. Jednu z tých, ktoré majú v sebe čudný smútok, ako keby boli určené mŕtvym deťom a nie spiacim v postieľkach. Na stene je vyzväčšená fotka mladého muža v uniforme. Šťastne sa usmieva. Starena príde k fotke a končekmi prstov hladí jeho úsmev. Potom fotku zloží a bozkáva chlapcovi oči a celú tvár.

STARÁ ŽENA: Môj. Ako ti je tam? Ako v jaskyni? Je tam suchá vôňa? Ako na poliach v jeseni? Fúka tam vietor? Je tam aj biele svetlo? Plačete občas? Hovoríte o nás? Tvoj dedo, ten zo soľných baní, suší si košele pri otvorenom ohni? Aký si len mal hlas! Keď si spieval, triasli sa lístky na vrbi. Konáriky ti poškriabali do krvi tvár. Rezal si ich, nosil domov. Plietli sme z nich koše. Pamätáš? Rozprávam sa s tebou cez vlhkú prst'. Vyhrabala by som ťa rukami z tej vzdialenej jamy. Ale ty si rozmliaždený. Zmrzačený. Stehlíček môj.

Fotografiu opäť zavesí. Za jej rám zastrčí vetvičku nezábudky. Zasa spieva tú balkánsku uspávanku. Pomaly sa začne zobliekať. Keď je nahá, otočí sa k divákovi. Červenou farbou si ukazovákovi nakreslí na bruchu veľký kruh. Terč svojej maternice. Jej hanblivé, staré telo, vyzerá veľmi smutne.

Z tmy počuť šťastný detský smiech.

Na javisku je kopa zeminy a trosiek z dreva, kameňa a skla. Všetko je to posypané bielymi detskými topánočkami. Iba detskými. Vyzerajú ako drobné holuby. Z kopy pomaly vylieza

5 STRANA VYŇATÁ!

TMA

Na scéne je veľa detských kočíkov. Sú ošarpané, ako vytiahnuté zo zberu. Žena je vysokom stupni tehotenstva. Na tele má primontované umelé páry rúk. Tými párami hojda kočíky. V naozajstných rukách drží fľaše s cumlíkmi a pretrepáva v nich mlieko. Skúša jeho teplotu na predlaktí. Zozadu sa k nej približuje muž. Máva zamatovým valentínskym srdcom a opito vykrikuje valentínske veršovačky. Vyhrnie žene bodkovanú sukňu, roztrhne jej nohavičky, sebe rozopne nohavice.

ŽENA: Kristepane! Ty si nudný! Tak aspoň rýchlo!

Muž jednou rukou donúti ženu, aby sa predklonila a kolenom jej rozťahne nohy. Pri súloží stále drží v ruke valentínske srdce zo zamatu a druhou rukou prepína ovládač videa. Na obrazovke sa striedajú porno filmy. Muž vydáva rovnaké hrdelné zvuky ako pornoherci. Potom si vytiahne nohavice.

MUŽ: Doniesol som ti srdce. Fajnové. Zo zamatu. Mali aj zamatové ruže. Ak ti kúpim aj tie ruže, nebudeš ustatá? Doriti, povedz už dačo! Nemaj zuby stisnuté ako šťuka! Vieš čo? Keď mi vyjdú kšefty, kúpim ti mercedes!

TMA. *Zvuk uspávanky.*

Na scéne je svadobný pár. Stoja meravo, čelom k divákovi. Nevesta je tehotná a brucho si zakrýva kyticou z kalí. Jej tvár je strašne biela a jemná ako kvetiny v kytici. On je stále pohrúžený do seba, stojí meravo, mŕtvo. Ona sa pomaličky začína ovíjať okolo neho ako liana.

NEVESTA: Toto je najnádhrejší deň môjho života. Nikdy naň nezabudnem. Nikdy. Nikdy. Dáme sa takto spolu odfotiť. Fotku necháme vyzväčšiť. Zavesíme ju nad našu posteľ. V našej spálni. Každý večer sa budem na ňu pozerat'. I každé ráno. Budem za ňu zakladať vetvičky s jazmínovými kvetmi. Celý život. Budeme na nej vždy krásni. Milovaní jeden druhým. A keď sa nám narodí dieťa, aj jeho nechám pozerat' sa na tú fotku. Od samého narodenia. Lebo deti všetko vedia pochopiť. Lebo fotka je ako večnosť.

Na javisko prichádza iný muž.

NEVESTA: Aha, prišiel svedok. Ten, čo podpíše náš večný zväzok.

Muži si idú oproti. Vpíjajú sa do seba očami. Keď sa celkom priblížia, prudko sa objímu. Ten, čo prišiel, plače. Ženich ho hladká. Začnú sa vášnivo bozkávať. Divo, do vysilenia, kým pomaly neskĺznu na zem. Nevesta civí na scénu.

NEVESTA: Sníva sa mi. Toto je sen. Toto je sen. Toto je sen. Toto je môj zlý sen! Iba môj. Okolo sa nič nedeje. Urobím teraz to, ako keď oproti beží zúrivy pes. Zavriem sa. Do svojej aury. Tuho stisnem oči.

Chvíľu nehybne stojí, vlastne sa jemne kýva ako strom vo vetre.

Naraz dostane kŕče, zvíja sa, reve od bolesti. Tiež spadne na zem. Kaly si kŕčovito pritláča na brucho. Nohy má doširoka rozhodené a pokrčené v kolenách. Cez svadobné šaty na stehnách presakuje krv.

TMA.

Na scéne leží nehybné dieťa. Počúť iba hlas z reproduktora - text môže i spievať:

Dieťa odložené v záhrade.

Leží v jej rannej rose

Prvé hroty svetla.

Ešte hlas stehlíka.

Jablone podopreli klenbu.

Sivé dieťa už nevzlyká.

Na koho sa stále usmieva?

Na guľaté nebo a štvorcovú zem?

Na večnosť?

Vôňa myrty, neskorého leta.

Krvavé sklo v tráve.

Siréna. Dunenie vlaku v diaľke.

Tunely hôr.

V priezore prvá hviezda.

TMA

Na scéne je opäť hojdačka bez dieťaťa. Hojdá ju stará žena, tá v šatách a šatke balkánskych žien.

STARÁ ŽENA: Prečo sa toľko vraciaš? Prečo si nechodíš po rajských ostrovčekoch? Určite tam máte tiché more. Nikdy žiadna búrka. Voda omýva biele skaly. Ja si totiž myslím, že tam je všetko biele. Nie? Namáčaj si nožičky do morskej vody! Tvoje ustaté, malé nožičky. A stráž svojho veľkého brata. Toho z vojny. On už nie je môj stĺp. Ty už nie si moje dievčatko. Sladké ako z cukrovej vaty. Nerozopínaj mi tú blúzku! Vravím ti, že už mi dávno vyschli prsia. Sú čierne. Mlieko je čierne. Ako noc, keď nesvieti mesiac. Ani hviezdičky. Čierna ako noc mŕtvych. Tí pijú iba dažďovú vodu. Rannú rosu. Vlahu zo snehu. Pijú po kvapkách. Aby im nemokli kosti. Aby sa ich prach nepremenil na blato. Hojda, hojda, spadla mačka z pôjda. Zlomila si nooooohu, pôjdeme si poooo ňu....Pamätáš? Pamätáš, moja?

TMA

Na scénu vybehne muž s valentínskym, zamatovým srdcom a kufrom. Je v úplnej eufórii. Položí kufor na zem, otvára ho. Muž v hrstiach vyberá z neho peniaze a rozhadzuje ich veľkými gestami do vzduchu.

V televízore ide reality show.

MUŽ: Čo som ti vravel?! Doboha! Vyšlo to! Vyšlo tóó! Budeš ako tie kozy z reality show! Budeš celebrita! Pracháčka! Pôjdeme na tie super ostrovy. Pôjdeme...

Potom zdvihne kufor a sype bankovky na svoju hlavu.

TMA.

Na scéne, opäť takmer na okraji javiska, si žena vyhrňa tričko. Mokrou handričkou si omýva prsník. Priloží si k nemu dieťa. Má šťastný výraz.

ŽENA: Nóóó! Vidíš. Ako ti to už ide. Aký si šikovný. Určite budeš inteligentný, keď vieš tak pekne papkať. Len pijkaj, pijkaj... aby ma neboleli prsníky, aby som z nich nemusela vytláčať mlieko. No, aspoň by bolo pre iné dieťa. Vraj to mamičky robia v Anglicku. A potom ich aupairky dávajú piť v noci malým Angličankom. Vieš? Ich mamičky zatiaľ spinkajú. Vieš? Vieš môj chrobáčik? Moje zlatičko. Môj pokladík. Môj cukríček. Môj macko. S očkami ako fialky. Môj zázrak. Nikdy sa ti nestratím. Nikdy od teba neodídem. Nikdy ťa nevyvediem von na reťazi ako moja suseda vodi na ulicu svoje dieťa. To aby jej neušlo. Vždy ti budem hovoriť : Ľúbim ťa. A ty mi odpovieš: Aj ja ťa ľúbim. Nič ti nezakážem. Môžeš sa hrať hoci aj s cukrom na plyšovom koberci. Hoci aj s mobilom. Aký máš krásny zadoček. Potom ti ho vybozkávam. Aj tie tučnučké ručičky...aj tieto prstičky...aj tieto stehienka... Aký budeš len silný! Aký velikánsky narastieš! Ako strom. Ako orech pred naším panelákom. Och! Ako si

sa mi len strhol! Ved' to bol iba vlak. Aj ty si raz sadneš do takého vlaku. Budeš si ležať na lôžku. Ruky za hlavou. Fajčiť'. Alebo radšej nefajč. Budeš pozerat' von oknom z toho nočného vlaku. Uvidíš utekať mesiac a hviezdy na nebi. A železničné stĺpy. A kopce s lesmi. S poľami. Uvidíš vysvietené, velikánske mestá na tej ceste. Čo ty len všetko uvidíš! Chrobáčik môj. Ty chrústiček. Ty môj mravček.

Počuť zosilnený zvuk sania z prsníka, dych a spokojné zvuky kojenca.

TMA. Hlas spieva uspávanku:

Medzi ovečkami a sivým somárikom
spi, spi, spi malé dieťaťatko s jemným snom.
Slama zvoní, na bielom koni poletíš k oblakom.
Medzi ovečkami a sivým somárikom
spi, spi, spi malé dieťaťatko s jemným snom.

KONIEC

© *Jana Bodnárová*